

'СВЕТА НЕДЕЛЯ

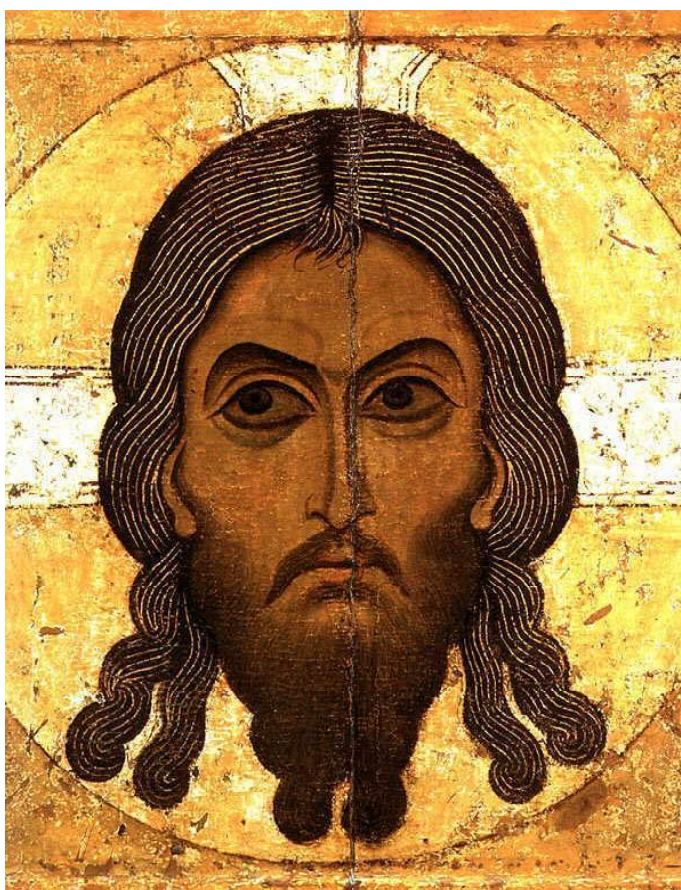
Брой 56-а | 8 януари 2006

† НЕДЕЛЯ СЛЕД БОГОЯВЛЕНИЕ Първият зов

“От тогава Иисус начена да проповядва и да казва: покайте се, защото се приближава Царството небесно.” (Мат. 4:17)

Братя и сестри, Иисус, като прие кръщението от последния от пророците Иоан, който беше край на Ветхия Завет, отиде в иудейската пустиня, за да се приготви за великото Си изкупително дело. Там, гдето нямаше никакво човешко присъствие, под палещото огнено слънце, всред пясъци, голи камъни и диви зверове. В такава обстановка Господ Иисус Христос прекара 40 дни и нощи в пост, молитва, духовни подвизи и съзерцания. Хляб и питие не употреби - така опита и провери силите на Своето човешко естество и доказа, че веещия зловец вятър на греха и порока, подобно на пустинния вятър, са преодолими чрез пост и молитва.

Като изтече четиридесетия ден, Иисус почувствува физическо изтощение и телесен глад. В този момент веднага се яви при Него изкусителят, който започна чрез всевъзможни средства и начини да Го изкушава. Представи Му в най-съблазнителни форми нуждата от храна, величието на земните богатства, власт, сила и блясък, с цел да го увлече и да се

съгласи да признае надмощието на телесната храна и материалната сила в света. Иисус обаче решително отблъсна всички тия изкушения, на дело показа и доказа, че у човека трябва всякога да господствува духът, а не плътта, небесното, божественото, а не земното, човешкото. Тогава изкусителят, поразен и съкрушен, отстъпи от Иисуса и ето, явиха се множество светли ангели и започнаха да Му служат. Това беше първата победа на духовното над зем-

ното.

И ето, Спасителят ободрен от Своята победа, излезе на обществена проповед и първите думи, които се отрониха от Неговата божествена уста, бяха зов за промяна и обещание за нов живот - *покайте се, защото се приближи Царството Небесно!*

След известно време обаче, Иисус научи, че Иоан - последният от Ветхозаветните пророци, е заловен от властите и хвърлен в тъмница, напусна с тъга Назарет, родното Си огнище, отхвърлен от своите съграждани, и отиде, та се

засели в Галилея, в пределите Завулонови и Нефталимови, в градеца Капернаум разположен на брега на Генисаретското езеро, търговско пристанище на прочутия път между Дамаск и Средиземно море. Независимо, че населението на този град беше напълно езическо, Той го направи център на Своята проповедническа дейност. Тук проповедта на Пророка от Назарет имаше блестящ успех, прикова вниманието на галилейци, завладя сърцата им и плени душите им. Изобилно посятото семе падна на добра почва. Галилейци минаха под влиянието на Христа, коренно се промениха - духовно се преобразиха, нравствено се обновиха - станаха нови твари. А те, мнозинството от галилейците, бяха груби езичници, живееха в смъртна сянка, но видяха пленителна светлина. В техните сърца проникна Слънцето на вечната и незалязваща светлина, която просвещава и спасява всяка човешка душа. При тях дойде духовното, Божието царство водещо към нравствен възход и вечно спасение. Така се изпълни предсказаното преди 750 години знаменито пророчество на пророк Исаия: *“Завулоновата и Нефталимовата земя, на крайморския път, отвъд реката Йордан, езическа Галилея, народът, който седеше в дълбок мрак и смъртна сянка, видя голяма светлина.”*

Обаче тая благодат не дойде така, без усилието на самите галилейци. Те чуха условието на Великия Проповедник, което беше от първа необходимост - а то се състоеше само от две думички: *“покайте се!”* Този зов беше нов за езическа Галилея, а за Израеля беше отправен още от ветхозаветните пророци, Божиите пратеници - и накрая от последния пратеник - великия Иоан, който започна своята проповед със същите думи - *“покайте се!”* И Иисус Христос - многоочакваният Месия - потвърди и потвърждаваше във всяка Своя проповед необходимостта от духовно настроение за и към покаяние, защото без тази нагласа няма новородение, няма и спасение. Покаянието е първи сигнал, начало, първа стъпка към нов живот - нравствен, възвишен, светъл, радостен и спасителен.

Прочее, що е това покаяние и какво значение има то за нашия живот, братя и

сестри?

Покаяние е самовдълбочаване, самоизучаване, самоанализ на човешката душа. То, покаянието, има три съществени момента - пълно самосъзнание на греховността, всецяло погнусяване и освобождаване от нея и твърдо и решително начеване на нов живот. Ако не са застъпени с еднакъв копнеж и трите момента, няма истинско покаяние, няма духовно новородение, няма да има и спасение. Следователно имаме право да кажем, че покаянието е първо, основно и най-необходимо свещенодействие на човешката душа. При искрено и сърдечно покаяние душата се освобождава от убийственото греховно робство, омива се, очиства се и остава годна за възвишен, свят живот. Но посредством какво става омиването и очистването на покаяната душа? То става само с покаяни сълзи. Покаяните сълзи са онзи балсам, онзи церителен небесен еликсир, който омива, очиства и чрез който се опрощава, освобождава, облекчава и освежава разкайващата се душа.

Много са примерите за това в светото Евангелие! Грешницата жена отиде в дома на фарисея и се допря до Иисуса с надеждата за прошка и я получи чрез покаяните сълзи, с които непрестанно обливаше нозете Му. Много са примерите, които бихме могли да посочим, в които се вижда как грешници чрез покаяние са получавали прошка и право на участие в небесното Му царство.

Тук можем да споменем стародавния разказ за един ревностен християнин, душата на когото копнееше да влезе в небесния рай. Всякога в своите молитви той просеше това от Христа. Най-сетне една нощ, когато той спеше, в съня си чу един глас, който му каза: *“Ти силно желаеш да влезеш в небесния рай, но знай, че това е възможно само, когато донесеш тук най-скъпоценното нещо от света.”* Човекът, като чу това условие, размисли се продължително време, за да узнае, кое ли е това скъпоценно нещо? Сутринта рано отиде в най-прочутата златарница, купи голямо парче злато и литна към небесата. Но като дойде до самия рай, видя, че портите са затворени и един глас му каза: *“Тук златото не е най-скъпоценното нещо - всички улици са*

покрити със злато. *Върни се и потърси най-скъпоценното нещо в света.*" Човекът пак се размисли, кое ли ще е най-скъпоценното нещо. След дълги размишления отиде в друг бижутериен магазин и купи най-скъпоценния блестящ камък и пак литна с него към небесата. Но и този път райските врати бяха заключени и пак гласът му казва: *"Грешка имаш, тук никой не носи такива скъпоценни камъни, тук те нямат никаква стойност, върни се и търси."*

Тогава човекът разстроен отиде на морския бряг в усамотение и тъжно размишление. В момент на самовглъбение той видя наблизко едно много красиво малко детенце да спи, чието невино личице бе обърнато към небето. На гърдите му беше сложена икона с образа на Спасителя, а на иконата бяха написани думите: *"Покайте се!"*. В този момент до детето се приближи стар разбойник, който видя невинното му и чисто личице и образа на Спасителя. В съзнанието му веднага оживяха всичките му престъпни дела. Сърцето му ги противопостави на детската невинност и чистота, разбойникът падна на колене, разчувствува се, разкая се и със задавен от плач глас едва промълви: *"Всемиловичив Иисусе, аз съм най-страшният злодей и най-голям грешник. Аз се одързостих да дойда на това място, при тая чиста душа. Прости ми!"*

В тази решаваща, сублимна минута, от очите на разкаялия се разбойник се търкулна една едра сълза. Човекът, който търсеше най-скъпоценното, грабна покаяната сълза и бързо литна към небесния рай. И ето, този път райските врати бяха отворени и гласът тържествено каза: *"Да, сега ти донесе най-скъпоценното нещо от света - покаяната сълза. Тук всички се радваме, когато един грешник осъзнае греховете си и за тях"*

пролее покаяни сълзи."

Братя и сестри, ето и нашата поука: ние, които не малко грешим, трябва да дадем най-скъпоценното в земния живот - разкаянието, към което ни зове Иисус Христос и покаяните сълзи.

Но как да пристъпим към покаяние? Где и кога можем да намерим благоприятните условия за извършване на подобно душевно свещенодействие?

Винаги и навсякъде - у дома, сред природата, на работното си място и най-вече - в Божия храм - домът на Христа. Но как? Разбира се, четейки великата книга за Христа - Евангелието, слушайки житийните примери на Неговите следовници, които на дело показаха пътя и начина за изпълнение на това важно условие за спасение на човешката душа. Тогава, потънали в духовни размисли, ще се самовдълбочим, ще се самоизучим, ще се самоосъзнаем и ще видим себе си - собственото си греховно състояние и ще пристъпим към изпълнение на призива на Христа - *"покайте се!"*

Ако това не сме сторили досега, братя и сестри, да побързае! Сега е ден за ново раждане и спасение. Отлагането е съдбоносно, не знаем дните си, защото само една крачка, един миг дели живота от смъртта. Нека помним - след смъртта няма покаяние!

Прочее, да отхвърлим всички суетни и гибелни влияния на изкушителя за временни и суетни неща в живота! Да удържим на изкушението, както Спасителят стори това, и да тръгнем смело към новорождение, нравствен възход, доброта и вечно спасение.

Амин!

ИЗ ЖИТИЕТО НА ПРЕПОДОБНИ ТЕОДОСИЙ ВЕЛИКИ - 11 януари

През първите векове на християнството мъченичеството послужило за утвърждаване на Църквата, но пък монашеството станало нейна опора през следващите времена. Един от първите основатели на образцово устройство на монашеските общежителни манастири бил преподобният Теодосий Велики (424-529), чиято памет празнува

днес св. Църква.

Преп. Теодосий е роден в с. Магариан, в областта Кападокия, която станала не само люлка на източното православно богословие и великите Църковни учители и св. Отци, но дала и първоучители на иночески подвизи.

При раждането му благочестивите му

родители го нарекли с името Теодосий, което значи “От Бога даден” (Богдан). Възпитан в съвършено благоденствие и просветен чрез четене на словото Божие, младият Теодосий пламнал от свещена ревност да служи на Христа. В ранна младост той пожелал да се поклони на светите места и тръгнал за Иерусалим. На минаване през Антиохия, Теодосий посетил св. Симеон Стълпник, който го благословил за монашески подвиг и му предрекъл, че той ще бъде “велик пастир на словесните овци”, което напълно потвърдил животът на бъдещия знаменит изповедник.

През 450 г. пристигнал в Иерусалим, където се поселил при опитния старец Лонгин, за да се запознае с живота на подвизаващите се наоколо отшелници. Не след дълго се поселил в новопостроената Богородична църква, построена от благочестивата Гликерия, но известността, която неговите сурови подвизи му спечелили, го отегчавала и той се уединил в Иудейската пустиня, като обитател на една пещера, в която, според преданието, пренощували тримата източни мъдреци, дошли да се поклонят някога на “родилния се Цар Иудейски”. Тази пещера станала свидетел на един свръхчовешки подвиг. Тук св. Теодосий се отдал на непрестанна молитва. Пределно сурово било и неговото въздържание. В продължение на 30 години той не само не вкусил хляб, хранейки се само с фурми, трева и корени, но и тях приемал само толкова, колкото да не умре от глад. Този неземан подвиг извисил подвижника до такова духовно съвършенство, че Бог го удостоил с дара на чудотворство и прозорливост.

Като се осланял на Божията воля светият старец основал в 560 година своя знаменит манастир, който и днес носи неговото име и се намира на 7 километра източно от Иерусалим. Отшелниците скоро достигнали на брой повече от 600 души, а преданието говори, че през неговия 105-годишен живот, те достигнали 16 000. Съществуващият днес манастир “Дер-Доси” има монашески килии, подворие за миряни, болници и странноприемници.

Св. Теодосий Велики пръв въвел общежитийната форма на монашеския подвиг и затова е наречен “началник на

общежитието”. Така го наричат житиеписците още и за това, защото в 493 г. иерусалимският патриарх го назначил за общ архимандрит на всички общежитийни манастири в Палестина, докато на св. Сава Освещени поверил надзора над пустинниците.

При св. Теодосий се събрали монаси от различни народности. В своето мъдро ръководство великият духовен отец благодатно обединявал кротостта със строгата справедливост. Всички практикували социалното добротворство и се грижели за бедните странници и болни. Сам великият Теодосий измивал раните на страдащите и помагал за обслужването на просители и поклонници.

Подвизавайки се в знаменития си манастир св. Теодосий Велики не отминавал и вселенските грижи на св. Църква за чистота на православната вяра. В Иерусалим от амвона на храма той произнесъл отлъчване от Църквата на всички, които не поставяли наравно вероопределенията на Четвъртия вселенски събор от 451 г. в Халкидон с решенията на първите три Вселенски събора.

Със своята прозорливост св. Теодосий Велики, не много преди своята кончина, наредил да ударят камбаната за молитва и разплакан съобщил на братята: *“Молете се отци и братя, молете се! Божият гняв посети Изтока!”* В същото време Антиохия била разрушена от земетресение.

След своята кончина, в преклонна възраст, на 105 години, той бил погребан във Витлеемската пустиня, където започнал своето подвижничество. Иосиф Студит и Теофан Начертани от Лаврата на св. Сава написали много песнопения, с които и до днес Православната църква прославя великия основател на общежителните манастири.

Нека чрез словата в тропара на преподобния да кажем:

**“С потоците на твоите съзри
безплодната пустиня си оросил и с
въздишки дълбоки стократно си
оплодоносил трудовете си и си
станал светилник на вселената, като
сияещ с чудеса, Теодосие отче наш,
моли Христа Бога да спаси нашите
души.”**